

DE ZIEKTE VAN ALZHEIMER

DUTCH

De ziekte van Alzheimer is de meest-voorkomende vorm van dementie, die tussen de 50 en de 70% van alle vormen van dementie voor haar rekening neemt. In dit pamflet worden de symptomen van de ziekte van Alzheimer beschreven, tesamen met oorzaken, ziekteverloop en behandeling.

Wat is de ziekte van Alzheimer?

De ziekte van Alzheimer is een hersenaandoening, waardoor verminderd geheugen, denkvermogen en wangedrag wordt veroorzaakt.

De ziekte is vernoemd naar de Duitse arts, Alois Alzheimer, die het in 1907 voor het eerst beschreef.

Naarmate hersencellen inkrimpen of verdwijnen hoopt abnormaal materiaal zich op als "knopen in een touw" in het centrum van de hersencellen en als "verdikkingen" aan de buitenkant van de hersencellen. Hierdoor worden boodschappen binnen de hersenen gestoord en verbindingen tussen hersencellen beschadigd. De hersencellen sterven uiteindelijk af en dit betekent dat informatie niet kan worden opgeroepen. Naarmate de ziekte van Alzheimer meer hersendelen beïnvloedt raken bepaalde functies of vaardigheden verloren. Herinnering van recente gebeurtenissen valt als eerste ten prooi, maar tijdens het ziekteverloop gaan ook oudere herinneringen verloren. De ziekte tast ook vele van de andere hersenfuncties aan, zodat ten gevolge daarvan, allerlei andere gedragsaspecten verstoord raken.

Wanneer een vaardigheid verloren raakt kan deze slechts zelden teruggevonden of opnieuw aangeleerd worden.

Vormen van de ziekte van Alzheimer

Er zijn twee verschillende soorten van de ziekte van Alzheimer:

- Sporadische ziekte van Alzheimer, waardoor volwassenen van alle leeftijden kunnen worden overvallen, maar die over het algemeen na de leeftijd van 65 jaar voorkomt. Dit is verreweg de meest-voorkomende vorm van de ziekte van Alzheimer en overkomt mensen met of zonder een familiegeschiedenis met de ziekte. Een directe erfelijke sporadische ziekte van Alzheimer komt kennelijk niet voor. Het is echter mogelijk dat sommigen een grotere danwel kleinere mate van eufeljkheid meekrijgen om de ziekte op latere leeftijd te krijgen. Slechts één gen, ApoE14, waarvan 25% van de Australische bevolking drager is, brengt een enigszins verhoogd risico van de ziekte van Alzheimer met zich mee. Zelfs dan nog, de helft van de dragers van het gen die 85 worden hebben op die leeftijd geen Alzheimer's. Researchers zijn op zoek naar andere erfelijke risico- en milieufactoren die de

ziekte van Alzheimer meer of minder vaak doen voorkomen, maar tot een patroon van eerder opgelopen ernstig hoofdletsel.

- Aangeboren ziekte van Alzheimer is een minder vaak voorkomende vorm, waarin de ziekte in directe vorm overgedragen wordt van de ene generatie naar de andere. Indien een ouder een mutante gen heeft, loopt elk kind een 50% kans om deze te erven. De aanwezigheid van het gen houdt in dat betrokkene uiteindelijk de ziekte van Alzheimer zal krijgen, normaal gesproken omstreeks de veertig of vijftig jaar. Deze vorm van de ziekte van Alzheimer komt maar bij hele kleine aantallen in Australië voor.

Wat zijn de symptomen?

De vroege stadia van de ziekte van Alzheimer kunnen uiterst subtiel zijn. Echter, ze vangen vaak aan met vlagen van geheugenverlies en moeilijkheden bij het zoeken naar de juiste woorden voor alledaagse zaken.

Andere symptomen zijn onder meer:

- Hardnekkige en veelvuldig voorkomende problemen met het geheugen, vooral waar het recente gebeurtenissen betreft
- Vaagheid in alledaagse conversatie
- Klaarblijkelijk verlies van animo voor activiteiten waarin men vroeger plezier had
- Meer tijd nodig hebben voor routineuze bezigheden
- Forgetting well-known people or places
- Het onvermogen om vragen en instructies te volgen
- Vermindering van sociale vaardigheden
- Emotionele onvoorspelbaarheid

Symptomen verschillen en het ziekteverloop is verschillend, afhankelijk van de betrokkene en de hersendelen die aangetast zijn. De vaardigheden van iemand kunnen van de ene op de andere dag verschillen, of zelfs gedurende dezelfde dag, terwijl zij minder worden wanneer de betrokkene onder stress staat, vermoeid is of ziek wordt.

Er is echter altijd een verslechtering op den lange duur. De ziekte van Alzheimer is een slopende en momenteel onherroepelijke aandoening.

FIGHTDEMENTIA.ORG.AU NATIONAL DEMENTIA HELPLINE 1800 100 500

Wat veroorzaakt de ziekte van Alzheimer?

Onderzoekers leren snel meer over de chemische veranderingen die hersencellen aantasten door de ziekte van Alzheimer, maar afgezien van de weinigen met aangeboren ziekte van Alzheimer, is het niet bekend waarom de een op gevorderde leeftijd de ziekte van Alzheimer krijgt en een ander niet.

Een verscheidenheid van oorzaken die onder verdenking staan worden onderzocht, waaronder ruimtelijke factoren, biochemische verstoringen en de processen betrokken bij immuniteit. De oorzaak kan verschillen van de ene persoon op de andere en kan aan één danwel een aantal factoren liggen.

Wie krijgt er de ziekte van Alzheimer?

Iedereen kan de ziekte van Alzheimer krijgen, maar het komt veel vaker na de leeftijd van 65 voor. De aantallen met dementie worden groter naarmate de leeftijd stijgt. Voor vrouwen van 65 tot 69 komt dementie voor bij 1 op de 80, vergeleken bij 1 op de 60 voor mannen. Voor hen van 85 en over, is er sprake van dementie bij 1 op de 4.

Hoe wordt de ziekte van Alzheimer vastgesteld?

Er bestaat momenteel geen enkele test die op zich de ziekte van Alzheimer kan constateren. Diagnose vindt plaats alleen na gedegen klinische consultatie. De klinische diagnose zou een gedetailleerde medische voorgeschiedenis kunnen inhouden, waaronder een ingrijpende lichamelijk en neurologisch onderzoek, een intelligentietest, een psychiatrische beoordeling, een neuropsychologische test en wellicht bloed en urinetesten.

Deze testen bestaan om andere toestanden met gelijksoortige symptomen, zoals voedingsstoornissen en depressie te kunnen elimineren. Als andere oorzaken uit de weg zijn geruimd kan een klinische diagnose van de ziekte van Alzheimer met zo'n 80 tot 90% van zekerheid worden gesteld. De diagnose kan slechts na overlijden worden bevestigd, door testen van het hersenweefsel.

Het is van belang om een vroegtijdige en juiste diagnose te verkrijgen, om vast te kunnen stellen of de symptomen door de ziekte van Alzheimer, danwel door een andere meer zeldzame afwijking, die een eigen specifieke behandeling behoeft, wordt veroorzaakt.

Hoe is het ziekteverloop van Alzheimer's?

Het ziekteverloop verschilt van de ene persoon op de andere. De ziekte leidt echter tot uiteindelijke volledige afhankelijkheid en de dood, meestal door een andere ziekte zoals longontsteking. Iemand kan vanaf drie tot twintig jaar met de ziekte van Alzheimer in het leven blijven, met als gemiddelde zeven tot tien jaar.

Bestaat er behandeling?

Momenteel bestaat er geen genezing van de ziekte van Alzheimer. Er bestaan echter een aantal medicijnen, die een kleine stabilisatie van herkenningsvermogen schijnen te produceren bij sommige mensen die lijden aan lichte tot matige ziekte van Alzheimer.

Medicijnen kunnen ook worden voorgeschreven voor secundaire symptomen, zoals rusteloosheid of depressie of om iemand met Alzheimer's beter te laten slapen.

Er is steun vanuit de gemeenschap ter beschikking voor hen met de ziekte van Alzheimer, hun familieleden en verzorgers. Deze steun kan een positief verschil betekenen voor het beheer van dementie. Alzheimer's Australia verstrekt steun, informatie, training en counselling voor hen die met dementie te maken krijgen. Bijgewerkte informatie inzake behandeling met medicijnen is ook verkrijgbaar bij Alzheimer's Australia.

VERDERE INFORMATIE

Alzheimer's Australia biedt ondersteuning, informatie, onderwijs en counseling. Neem contact op met de Nationale Dementie Hulplijn op **1800 100 500**, of ga naar onze website fightdementia.org.au

Interpreter

Voor hulp met taal kunt u de Vertaal- en Tolkdienst bellen op **131 450**

ALZHEIMER'S DISEASE

This Help Sheet describes the symptoms of Alzheimer's disease, the most common form of dementia, as well as its causes, progression and treatment.

What is Alzheimer's disease?

Alzheimer's disease is a physical brain disease that causes dementia, resulting in impaired memory, thinking and behaviour. It is named after Alois Alzheimer, the German doctor who first described it in 1907.

Alzheimer's disease is a progressive dementia – caused by a progressive degeneration of brain cells. The brain is the control centre for your whole body and different regions of the brain are responsible for different behaviours. The brain degeneration that occurs in Alzheimer's disease affects memory, thinking skills, emotions, behaviour and mood. As a result, a person's ability to carry out daily activities becomes impaired. As the disease progresses, symptoms worsen.

Alzheimer's disease is characterised by specific changes in the brain. There is an abnormal build up of a protein called beta amyloid, which forms "plaques" outside the brain cells. Inside the brain cells, another protein called tau builds up into "tangles". These abnormal protein accumulations disrupt messages within the brain because they damage connections between brain cells. The brain cells eventually die and brain volume shrinks. These brain changes occur gradually and actually begin many years (on average around 15 years) before symptoms of dementia occur. The brain is able to compensate for the early damage, but eventually the damage becomes too great and brain function is affected.

As Alzheimer's disease affects different areas of the brain, specific functions or abilities are lost. Memory of recent events is often the first to be affected, but as the disease progresses, long-term memory is also lost. The disease also affects many of the brain's other functions and consequently language, attention, judgement and many other aspects of behaviour are affected.

What are the symptoms?

Alzheimer's disease typically starts slowly and in the early stages, the symptoms can be very subtle. However, as the disease progresses, symptoms become more noticeable and interfere with daily life. The disease affects each person differently and the symptoms experienced vary.

Common symptoms may include:

- Persistent and frequent memory loss, especially of recent events
- Vagueness in everyday conversation
- Being less able to plan, problem solve, organise and think logically
- Language difficulties such as finding the right word and understanding conversations
- Apparent loss of enthusiasm for previously enjoyed activities
- Taking longer to do routine tasks
- Becoming disoriented, even in well-known places
- Inability to process questions and instructions
- Deterioration of social skills
- Emotional unpredictability
- Changes in behaviour, personality and mood

Symptoms vary over time as the disease progresses and different areas of the brain are affected. A person's abilities may fluctuate from day-to-day, or even within the one day, and can become worse in times of stress, fatigue or ill-health.

FIGHTDEMENTIA.ORG.AU **NATIONAL DEMENTIA HELPLINE 1800 100 500**

**UNDERSTAND ALZHEIMER'S
EDUCATE AUSTRALIA**

This help sheet is funded by the Australian Government under the National Dementia Support Program

Who gets Alzheimer's disease?

Any person can develop Alzheimer's disease, but it is much more common in older age. As for all forms of dementia, the risk of Alzheimer's increases with age. For people aged 70 to 74, approximately 1 person in 30 has dementia, while for people aged 90 to 94 it is 1 person in 3.

In a few cases, Alzheimer's disease is inherited, caused by a genetic mutation passed from one generation to the next. This is called familial Alzheimer's disease and results in symptoms occurring at a relatively young age, usually in the 50s but sometimes younger. This type of Alzheimer's disease affects a very small number of people.

Other genes and lifestyle and health factors are associated with an increased risk of someone developing Alzheimer's disease. Being less mentally and physically active and having risk factors that affect heart and brain health (smoking, obesity, diabetes, high cholesterol, high blood pressure) seem to be associated a higher chance of getting Alzheimer's disease, but do not make it certain. Further information about dementia risk factors and risk reduction is available at yourbrainmatters.org.au

What causes Alzheimer's disease?

Researchers are rapidly learning more about the chemical changes that damage brain cells in Alzheimer's disease. However, apart from the few individuals with familial Alzheimer's disease, it is not known why some people develop Alzheimer's disease and others do not. It is likely that a number of factors contribute to development of the disease, including environmental, genetic and health factors.

How is Alzheimer's disease diagnosed?

Currently there is no single test to diagnose Alzheimer's disease. The diagnosis is made after careful clinical consultation. The assessment might include a detailed medical history, a physical examination, blood and urine tests, a psychiatric assessment, neuropsychological tests (to assess memory and thinking abilities) and brain scans. After eliminating other causes, a clinical diagnosis of Alzheimer's disease can be made. The diagnosis can only be confirmed after death by examination of the brain tissue to identify the plaques and tangles.

New techniques for detecting the presence of Alzheimer's disease are becoming available. Plaques in the brain can now be seen using special brain scans and changes in protein levels can be identified in the cerebrospinal fluid (this is the fluid that surrounds the brain and spinal cord and a sample can be taken using a lumbar puncture).

These new techniques mean that Alzheimer's disease can be diagnosed even before symptoms begin, which will become very important in the future when we have treatments that can stop the disease.

It is important to have an early and accurate diagnosis to determine whether the condition is caused by Alzheimer's disease or whether a different condition requiring its own specific treatment is causing the symptoms.

How does Alzheimer's disease progress?

The rate of progression varies greatly from person to person. However, the symptoms will get worse and the disease does lead eventually to complete dependence and finally death. The average time a person lives with Alzheimer's disease is 7 to 10 years, but this varies greatly from person to person.

Is there treatment available?

At present there is no cure for Alzheimer's disease and no treatment that can stop the disease progressing. However, there are medications available that can help stabilise or slow the decline in memory and thinking abilities for a time. Drugs may also be prescribed for secondary symptoms such as agitation or depression, or to help a person with Alzheimer's disease sleep better. Further information about these medications is available in the Help Sheet *About Dementia: Drug treatments and dementia*.

Non-drug therapies, staying active and socially connected, and managing stress can be beneficial for people with Alzheimer's disease. Education about the disease and professional support are important for the person with Alzheimer's disease, their family and carers. This support can make a positive difference to managing the condition.

FURTHER INFORMATION

Alzheimer's Australia offers support, information, education and counselling. Contact the National Dementia Helpline on **1800 100 500**, or visit our website at fightdementia.org.au

For language assistance phone the Translating and Interpreting Service on **131 450**